

Schoolplan

2019-2023

Vrije School Kennemerland

Definitieve versie dd 20 september 2019

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
1. INLEIDING	5
1.1 Algemene Inleiding, missie, visie en kerngegevens Stichting Ithaka	5
1.2 Beschrijving van de school en kerngegevens school	5
1.2.1 Ontstaan van de school:	5
1.2.2 Schoolpopulatie	6
1.2.3 Samenwerking.....	6
1.3 Algemene informatie	7
1.3.1 Financiën	7
1.3.2 Huisvesting en investeringen	7
2. IDENTITEIT, MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN	8
2.1 Stichting Ithaka	8
2.1.1 Missie	8
2.1.2 Visie	
2.1.3 Kernwaarden.....	8
2.2 Invulling naar schoolniveau; VSK-specifiek	9
2.2.1 Missie	9
2.2.2 Visie	10
2.2.3 Kernwaarden.....	11
3. ONDERWIJSKUNDIG BELEID	12
3.1 Wettelijke voorschriften en doelstellingen van het onderwijs.	12
3.2 Inrichting van het onderwijs op de VSK	12
3.2.1 Doorlopende leerlijn	12
3.2.2 Pedagogische doelen.....	13
3.2.3 Onderwijsaanbod.....	13
3.2.4 Pedagogisch-didactisch klimaat	14
3.2.5 Goed burgerschap.....	15
3.2.6 Werkvormen	16
3.2.7 Lesstofaanbod per leerjaar.....	16
3.2.8 Onderwijstijd	18
3.2.9 Leerlingen volgen	20
3.2.10 Opbrengsten	20
3.3 Eigen ambities VSK	21

3.3.1. Buitenonderwijs.....	21
3.3.2. Bewustzijn duurzaamheid versterken	21
3.3.3. Bewegend onderwijs.....	21
3.3.4. Muziekonderwijs	22
3.3.5. Leerlijn digitale geletterdheid.....	22
3.3.6 Meerbegaafde kinderen	23
4. PERSONEELSBELEID	24
5. KWALITEITSBELEID, SCHOOLKLIMAAT EN ZORG	26
5.1 Ithaka kwaliteitsbeleid	26
5.2 Kwaliteitsbeleid op schoolniveau	27
5.2.1 Onderwijskwaliteit.....	27
5.2.2 Kwaliteit op overige gebieden.....	27
5.2.4 Extra ondersteuning	28
6.TERUGBLIK SCHOOLPLANFASE 2015-2019	30
6.1 Algemene terugblik	30
6.1.1 Onderwijs.....	30
6.1.2 Zorg en klimaat.....	31
6.1.3 Personeel.....	31
6.1.4 Organisatie.....	31
6.1.5 Ondersteunend/Overige.....	32
6.1.6 Wat is niet gelukt?	32
6.2 Sterkte/zwakte-analyse van Vrije School Kennemerland	32
7.PLANNING 2019-2023	35
7.1 Algemene doelen vanuit Ithaka	35
7.1.2 Algemene doelen en richting van VSK met 4 jarenplanning	35
7.2 Vierjaren planning Schoolplanperiode 2019-2023	37
8. SLOTWOORD	38
9.VASTSTELLING SCHOOLPLAN	39
BIJLAGE 1	40

Voorwoord

Voor u ligt het Schoolplan 2019-2023 van de Vrije School Kennemerland in Haarlem-Noord. In het Schoolplan 2019-2023 wil de Vrije School Kennemerland richting geven aan wat de school nastreeft en wil ontwikkelen in de komende vier jaren. Bovendien wordt in dit Schoolplan inzichtelijk gemaakt welke kaders de school wil scheppen waarbinnen zij op haar eigen wijze vormgeeft aan vrijeschoolonderwijs.

Het ontwikkelen van het Schoolplan is een proces van samenwerking geweest. Het Schoolplan is gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan van de Stichting Ithaka. Een deel van de inhoud, waar die voor alle scholen gemeenschappelijk is, is aangeleverd vanuit het bestuursbureau van Ithaka. Dit gedeelte is door een werkgroep van een aantal directeuren en stafmedewerkers ontwikkeld. De lerarenvergadering heeft zich over de ambities van de school gebogen en er is een ouderavond georganiseerd waar ook werd geïnventariseerd wat ouders graag wilden zien ontwikkelen in de komende jaren van de Vrije School Kennemerland. Deze uitkomsten zijn naast de opdrachten vanuit Ithaka gelegd en zo is het Schoolplan ontstaan. Uit dit Schoolplan worden elk jaar de Jaarplannen geformuleerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 vindt u algemene, meest praktische informatie over de school en de omgeving. In hoofdstuk 2 worden het gedachtengoed en de achtergronden beschreven van de vrijeschool in het algemeen en de VSK in het bijzonder. In hoofdstuk 3 gaan we in op de inhoud van het onderwijs, zowel wat methodes betreft en onderwijstijd, als vertelstof, schoolklimaat en leerlingenzorg. Ook bespreken we in dit hoofdstuk onze ambities voor de komende jaren wat onderwijsontwikkeling betreft. Hoofdstuk 4 is gereserveerd voor het personeelsbeleid. Omdat dit vanuit de Stichting Ithaka voor alle scholen centraal wordt geregeld, levert het stafbureau dit gedeelte aan. In hoofdstuk 5 beschrijven we de kwaliteit van de school en het onderwijs, gerelateerd aan wat we binnen Ithaka zijn overeengekomen met alle directeuren onderling. Hoofdstuk 6 bevat een terugblik op het schoolplan van de afgelopen vier jaar. Hierbij worden conclusies getrokken en verklaringen gegeven, waarna in hoofdstuk 7 de planning voor de komende 4 jaar aan bod komt. Hierbij wordt al een (voorlopige) verdeling gemaakt voor de vier bijbehorende jaarplannen. Tot slot vindt u in hoofdstuk 8 het slotwoord, met in hoofdstuk 9 de vaststelling van dit Schoolplan.

Haarlem, 20 september 2019

1. Inleiding

1.1 Algemene Inleiding, missie, visie en kerngegevens Stichting Ithaka

De Vrije School Kennemerland (VSK) is een school onder het bestuur van Stichting Ithaka. Stichting Ithaka is een relatief jonge organisatie. Zij ontstond in 2013 door een fusie van negen vrijescholen. De aansluiting van de tiende school vond plaats in 2014. In de loop der jaren zijn drie nieuwe vestigingen in Haarlem gestart. In 2017 is de Vrije School Castricum opgericht en aangesloten bij Ithaka. De andere aangesloten vrijescholen zijn gevestigd in Bergen, Alkmaar, Oudorp, Purmerend, Zaandam, Haarlem Zuid, Hoofddorp en Hillegom.

Ithaka in enkele cijfers (oktober 2018):

- 9 scholen (Brinnummers) met 14 vestigingen in Noord-Holland en Zuid-Holland
- 2400 leerlingen
- 300 personeelsleden, ongeveer 150 fte

De scholen binnen Ithaka zijn ontstaan vanuit de behoefte van ouders en verzorgers aan vrijeschoolonderwijs. Ouders verbonden zich met leerkrachten en 'daar waar levenswegen samenkwamen' ontstonden vrijescholen. Die scholen zijn sociaal en spiritueel geworteld in groepen mensen in een bepaalde regio. Elke school is anders. Wat ons binnen Ithaka bindt is de wens om goede vrijescholen te zijn. Om geïnspireerd onderwijs te bieden, gericht op de brede ontwikkeling van elk kind. Om ondersteuning te bieden bij het 'worden wie je bent'. Daarbij laten we ons inspireren vanuit de antroposofie en de vrijeschoolpedagogie.

1.2 Beschrijving van de school en kerngegevens school

Vrije School Kennemerland (VSK)

Weltevredenstraat 9

2022 VA Haarlem

Brinnr. 09 DF 00

Tel: 023 5373578

e-mail: info@vskennemerland.nl

website: www.vskennemerland.nl

1.2.1 Ontstaan van de school:

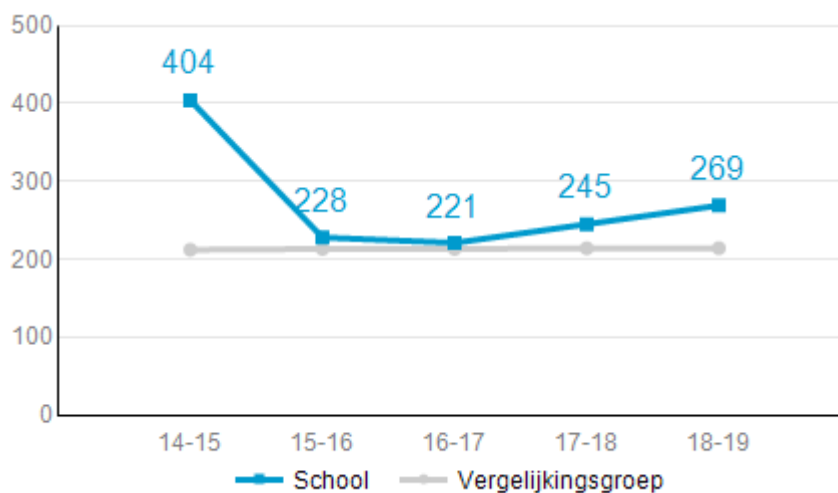
De eerste Haarlemse vrijeschool is in 1947 gestart in Haarlem Zuid, in 1979 opende de VSK voor het eerst haar deuren. De laatste jaren is de VSK enorm gegroeid. In 2011 is een tweede locatie geopend, de Vrije School Kleverpark, hiervoor is juni 2019 een Brinnummersplitsing aangevraagd. Eerder al is deze locatie benoemd tot een zelfstandig object van toezicht. In 2017 is er een derde locatie bijgekomen, Vrije School de Lindeboom, als overstromlocatie van de Vrije School Kleverpark. Hierdoor heeft de Vrije School Kennemerland nu weer haar oude formaat terug.

1.2.2 Schoolpopulatie

De VSK is gevestigd in de Indische buurt in het noorden van Haarlem. Onze leerlingen komen uit verschillende gemeenten in de omgeving. Het merendeel is afkomstig uit Haarlem Noord, Haarlem Centrum, Santpoort, Bloemendaal, Overveen, Velsen en Velsbroek. Hiermee heeft de school een typische regiofunctie; ouders zijn duidelijk bereid reistijd af te leggen om hun kinderen vrijeschoolonderwijs te laten genieten. Dit kenmerkt de ouderpopulatie van onze school, er is veel betrokkenheid en er wordt veel meegedacht door ouders.

We hebben ongeveer 250 leerlingen verdeeld over een kleuterafdeling (drie combinatiegroepen 1 en 2) en de klassen 1 t/m 6 (groep 3 t/m 8). Dat is groot genoeg voor de kinderen om zich sociaal te ontwikkelen en klein genoeg om alle leerlingen de aandacht te geven die zij nodig hebben. Het uitgangspunt van al onze leerkrachten en medewerkers is zonder vooroordelen iedereen te ontvangen, onafhankelijk van sociale, culturele of religieuze of etnische achtergrond. Onze leerlingen komen uit verschillende lagen van de maatschappij. Opvallend is dat weinig gezinnen van allochtone achtergrond onze school bezoeken. Wij staan hier echter wel voor open.

Onderstaand grafiekje toont het leerlingenaantal in de afgelopen jaren:

1.2.3 Samenwerking

Hoewel elk van de drie scholen in Haarlem Noord sinds mei 2019 zijn eigen schoolleider heeft, vallen ze organisatorisch onder dezelfde directie. Er is dan ook veel overleg en uitwisseling op zowel directieniveau als op administratief en onderwijskundig vlak.

Sinds 2013 maakt de VSK deel uit van de Stichting Vrijescholen Ithaka. Samen met de bestuurder en de directeuren wordt de bestuurlijke koers uitgezet.

Onze school is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Kennemerland Zuid. Zij spelen een rol bij het zoeken naar het juiste aanbod voor kinderen die een specifieke hulpvraag hebben waar de school geen antwoord op kan vinden.

De school heeft voor de naschoolse opvang een nauwe samenwerking met de Wonderberk, maar ook andere opvanginstanties halen kinderen op bij onze school.

1.3 Algemene informatie

1.3.1 Financiën

De VSK is een financieel gezonde school. Hierbij heeft Ithaka een belangrijke kaderstellende rol. Een nieuw financieel beleidsplan op bestuursniveau, inclusief kengetallen en allocatieprincipes, wordt gedurende schooljaar 2019-2020 opgesteld. Het vrijeschoolonderwijs wordt, net als alle andere scholen in Nederland, bekostigd uit algemene middelen.

Op alle scholen van Ithaka wordt een vrijwillige ouderbijdrage gevraagd. Door deze bijdragen kunnen extra vrijeschoollessen, materialen en activiteiten worden gefinancierd en hebben we meer handen in de klas. Aan het betalen van een bijdrage kunnen geen rechten worden ontleend. Als de vrijwillige ouderbijdrage niet wordt betaald, zal dat nooit leiden tot uitsluiting van lessen, materialen of activiteiten.

1.3.2 Huisvesting en investeringen

Wij maken op het gebied van onderhoud, herstel en vernieuwingen een inhaalslag. Dat betekent dat er geld wordt geïnvesteerd in schilderwerk en verbouwactiviteiten om de school duurzamer te maken. Het gebouw is gebouwd in 1930 en het onderhoud vraagt veel aandacht. Vanuit een MeerJarenOnderhoudsPlan wordt er gewerkt aan kwalitatief goede huisvesting. Hierin besteden we aandacht aan verduurzaming en aan een prettige en veilige leeromgeving. Zo hebben wij de afgelopen jaren subsidie aangevraagd (en gekregen) voor een veel zuiniger stookinstallatie en zijn alle lokalen opnieuw geschilderd en gesluierd.

2. Identiteit, missie, visie en kernwaarden

2.1 Stichting Ithaka

2.1.1 Missie

Statutair heeft de stichting Ithaka ten doel:

- het geven of doen geven van vrijeschoolonderwijs geïnspireerd door de antroposofie en in lijn met de Code Goed Onderwijsbestuur Stichting Vrijescholen Ithaka;
- het in stand houden en bevorderen van vrijeschoolonderwijs in Noord-Holland en Zuid-Holland;
- het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van vrijeschool-pedagogiek en -didactiek;
- en voorts al hetgeen rechtstreeks of zijdelings verband houdt met een en ander of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Ithaka wil goed vrijeschoolonderwijs bieden op scholen waar:

- de leerlingen veilig en gelukkig zijn, veel leren en zich breed kunnen ontwikkelen;
- de medewerkers graag, met plezier en uitdaging werken en zich ontwikkelen;
- de ouders/verzorgers hun kinderen graag en met overtuiging aan toevertrouwen;
- het vrijeschoolonderwijs permanent in ontwikkeling blijft.

2.1.2 Visie

Ithaka wil haar centrale missie realiseren en de scholen en alle medewerkers ondersteunen in het streven zo goed mogelijk vrijeschoolonderwijs te verzorgen. Zij wil de professionele dialoog en de ontwikkeling van het vrijeschoolonderwijs op alle scholen stimuleren.

2.1.3 Kernwaarden

In het SBP zijn drie kernwaarden en ontwikkelingsdoelen opgenomen die Ithaka in de komende jaren richting geven.

Kernwaarde 1: Inspiratie en dialoog

Vrijeschoolonderwijs is onderwijs dat is geïnspireerd vanuit de antroposofie. Leerkrachten vinden deze inspiratie vanuit een persoonlijke verbinding met dat wat hen inspireert. Dit is het gebied van de vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid. Het onderwijs wordt vervolgens door uitwisseling en afstemming in een professionele dialoog binnen scholen vormgegeven en ontwikkeld. Deze constructieve professionele dialoog tussen gelijkwaardige gesprekspartners over achtergronden en de praktijk van het vrijeschoolonderwijs vormt de basis voor elk schoolbeleid en elke onderwijsontwikkeling.

Ithaka streeft ernaar deze dialoog op alle niveaus te ondersteunen en te bevorderen: binnen de scholen, binnen de stichting, binnen onze netwerken en binnen de samenleving als geheel.

De kernvragen op elke school zijn: wat is - hier en nu - goed vrijeschoolonderwijs, hoe weten we dat en hoe geven we dat vorm op onze school?

Kernwaarde 2: Samenwerking en netwerken

Onderwijs maak je niet alleen. De inzet van alle betrokkenen is nodig om voor alle kinderen een veilige samenhangende omgeving te verzorgen, waarbinnen de kinderen kunnen opgroeien en zich ontwikkelen tot vrije autonome individuen. Binnen de scholen en de stichting moeten daartoe duidelijke afspraken gemaakt zijn en onderhouden worden. Samenwerken is op alle niveaus van belang: in de school, met ouders en verzorgers en met elkaar binnen de stichting als geheel.

De kernvragen op stichtingsniveau zijn: hoe kunnen we iedereen binnen Ithaka betrekken bij het bepalen van onze gemeenschappelijke richting? En: hoe ondersteunen, inspireren en bevragen we elkaar zo dat op elke school het best mogelijke vrijeschoolonderwijs ontwikkeld kan worden?

Kernwaarde 3: Solidariteit en ondersteuning

De bestaande scholen zijn mede binnen Ithaka gaan samenwerken om de financiële en organisatorische risico's, die voor een enkele school erg groot kunnen zijn, het hoofd te bieden. Binnen Ithaka zijn we solidair. Op economisch en organisatorisch gebied ondersteunen en helpen we elkaar. Zodat elke school ook materieel en organisatorisch in staat wordt gesteld het beste vrijeschoolonderwijs te realiseren.

Bestuur en stafbureau ondersteunen en faciliteren de scholen om gezamenlijke afspraken en beleidsuitgangspunten te helpen realiseren.

2.2 Invulling naar schoolniveau; VSK-specifiek

2.2.1 Missie

"Een leerling die enthousiast en betrokken is, leert beter", is de missie van onze school. We zorgen er daarom voor dat de leerstof op onze school aansluit bij de ontwikkeling van de leerling en niet andersom. Het vrijeschoolbasisonderwijs is niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur. Ons onderwijs is erop gericht om "aan te vonken" en niet om "af te vinken." De missie van onze school is door Rudolf Steiner als volgt verwoord: "De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de sociale orde te kunnen invoegen, maar wel wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden." "Pas dan kan de opgroeiende generatie steeds opnieuw de maatschappij met nieuwe krachten verrijken." Een kind dat enthousiast en gemotiveerd is leert beter. Een enthousiast kind krijgt het letterlijk en figuurlijk warm en verbindt zich met de wereld. En waar je je mee verbindt, daar wil je je voor inzetten, nu en later. Zo leren kinderen zelf betekenis en richting te geven aan hun leven. En kunnen hun plek vinden in de huidige, snel veranderende samenleving. Mensen die creatief hebben leren denken zijn voorbereid op nieuwe ontwikkelingen. Onze cultuur wordt individueler. Op onze school leren kinderen samenwerken, zelfstandig en zelfverantwoordelijk te leren en (ver)werken. Er wordt veel aandacht besteed aan het vergroten van de leervaardigheden en de leerhouding van de kinderen. Als er in voldoende mate voldaan wordt aan de

behoefte aan relatie, autonomie en competentie, dan is er welbevinden, motivatie, inzet en zin in leren! Persoonlijke aandacht is erg belangrijk. Een kind hoort op een veilige en prettige plek te kunnen leren en gezien te worden, gekend, erkend en herkend te worden. Dat willen kinderen elke dag weer. Dat begint al 's morgens met handen geven bij de deur. Iedere leerkracht geeft een hand aan de leerling en noemt de naam. Bij de start van de dag zeggen de leerkrachten samen een spreuk voordat ze met de kinderen gaan werken, zodat we ons iedere dag opnieuw bewust zijn van de verbinding met de kinderen en met elkaar.

Binnen deze missie stelt de school zich ten doel modern, kwalitatief hoogwaardig vrijeschool onderwijs te bieden aan leerlingen van 4 tot 12 jaar en daarbij zoveel als nodig en mogelijk de ouders of verzorgers te betrekken. De lesstofopbouw vanaf de kleuterklas tot en met klas 6 sluit aan bij de leeftijdsfase van de kinderen. Dit geldt voor het periodeonderwijs, maar ook in de oefeningen taal en rekenen en in het brede aanbod van creatieve en kunstzinnige vakken door de jaren heen.

Bij de inrichting van het schooljaar wordt rekening gehouden met een gezond dagritme en aandacht voor de seizoenen, die ook door de jaarfeesten tot ervaring worden gebracht.

Er wordt gedifferentieerd in werkvorm en niveau, op basis van de onderwijsbehoefte van de kinderen. Maar ook wordt er regelmatig klassikaal gewerkt om het groepsgevoel en de samenwerking te stimuleren.

2.2.2 Visie

Het pedagogisch denken en handelen van leerkrachten in de vrijeschool vindt zijn uitgangspunt en inspiratie in de antroposofie. Een kind wordt in zijn gehele wezen aangesproken door het vrijeschoolonderwijs. Hoofd, hart en handen worden voortdurend betrokken in een levendig en kleurrijk pedagogisch klimaat met afwisselende didactische werkvormen. De leeftijd(sfase) van een kind vormt de basis voor de daarop afgestemde inhoud van het onderwijs. Dat wordt onder andere zichtbaar in de school door het leerplan en het pedagogisch- en didactisch handelen, gericht op het bewerkstelligen van een evenwichtige ontwikkeling in de drie levensgebieden van een kind, in denken, voelen en willen. Leerstof is tevens voeding voor de persoonlijke ontwikkeling. Zo is het uitgangspunt in de kleuterklassen "mijn spelen is leren". Ook later, bij vakken als spelling, grammatica, rekenen en wiskunde wordt zoveel mogelijk de totale mens aangesproken. Verder zien we dit terug in het aanbod voor muziek, ambacht en de kunstzinnige vakken schilderen, tekenen, boetsen en euritmie. Er wordt gezorgd voor variatie in leervormen, zoals rekenen met concrete materialen of in uitdagende opdrachten, leren met beweging en leren door verbeelding.

Antroposofie is de bron van waaruit wij werken. De antroposofische levenswijze sluit goed aan op de huidige tijdgeest. Wij hebben momenteel de wind mee en groeien als organisatie. Gezonde voeding en het gebruik van duurzame, natuurlijke materialen, zorg en aandacht voor de natuur en het milieu zijn een trend. Bovendien komt de laatste jaren vanuit de wetenschap steeds meer bewijs dat bewegingsonderwijs en kunstzinnige vorming een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de hersenen; juist het innovatieve deel van het brein wordt erdoor aangesproken. Wij zien in de groeicijfers en de tevredenheid van ouders (zie inspectierapport november 2016 en WMK-PO

ouderenquête 2017) van de laatste jaren een bevestiging van de pedagogische meerwaarde van het vrijeschoolonderwijs.

Op onze school heerst een professionele cultuur; een onderzoekende houding vinden we belangrijk, zowel voor kinderen, leerkrachten als ouders.

2.2.3 Kernwaarden

Op onze school gaan we uit van de individuele ontwikkeling van ieder kind. We hebben aandacht en dragen zorg voor goede communicatie met de ouders/verzorgers (*inspiratie en dialoog*). Rust, ritme, structuur, warmte, veiligheid en betrokkenheid zijn belangrijke uitgangspunten bij ons op school. Wij proberen ons onderwijs middels individuele versus groepsactiviteiten zó vorm te geven dat de kinderen de kans krijgen om zich met de wereld om hen heen te verbinden en dat kinderen in die wereld leren begrijpen hoe de eigen vaardigheden en inspiraties zich verhouden tot datgene wat al in de cultuur bestaat (*samenwerken en netwerken*).

Als je immers inziet wat je eigen rol en plaats is in het geheel, kun je welbewuste keuzes maken ten opzichte van elkaar en de wereld waarin wij leven. Als je liefdevol leert kijken naar jezelf en je omgeving, kun je bijdragen aan het vormen van een positieve cultuur. Op de VSK werken we hier bijvoorbeeld aan door te zorgen dat ieder kind 's ochtends even in de ogen wordt gekeken en bij naam wordt genoemd ("je mag er zijn en je wordt gezien"). Ook door het spelen van toneelstukken leren kinderen talenten ontdekken, ontplooien en van elkaar respecteren (*solidariteit en ondersteuning*). "Ik zie rond in de wereld", waarbij het uiteraard niet bij rondkijken alleen blijft! Ons onderwijs helpt om 'groot te worden' (vol-wassen) en zelfstandig te handelen op de drie domeinen van goed onderwijs: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming).

3. Onderwijskundig beleid

3.1 Wettelijke voorschriften en doelstellingen van het onderwijs.

In de Wet op het primair onderwijs (WPO) zijn in artikel 2 twee taken aan het basisonderwijs opgedragen:

- het geven van onderwijs aan leerlingen vanaf vier jaar;
- het leggen van de grondslag voor aansluitend vervolgonderwijs.

De directie legt in het schoolplan vast hoe zij deze taken vormgeeft (art. 12 WPO). De weg waarlangs de scholen binnen Ithaka deze doelen bereiken, zowel de ontwikkeling van de taal en rekenvaardigheden als de meer algemeen menselijke ontwikkelingsdoelen, verschilt van school tot school. Ithaka kent geen centraal vastgesteld leerplan of voorgeschreven methodes.

Binnen de VSK spreken we van kleuterklassen (groep 1 en 2) en de onderbouwklassen 1 t/m 6 (groep 3 t/m 8). In elke klas zitten leerlingen van gelijke leeftijd bij elkaar. De klassen worden waar mogelijk meerdere jaren door dezelfde leerkracht begeleid. Dat maakt de klassen tot bijzondere sociale gemeenschappen waarin kinderen zich in een vertrouwde sfeer kunnen ontwikkelen en ontplooien. De lesstof is niet uitsluitend leer- en oefenstof maar in de eerste plaats ontwikkelingsstof; een middel waaraan kinderen zich zo volledig mogelijk, naar hoofd, hart en handen kunnen ontwikkelen.

De VSK draagt zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van de leerlingen en richt het onderwijs zodanig in dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelproces kunnen doorlopen. Het onderwijs wordt op de voortgang in hun ontwikkeling afgestemd en deze voortgang wordt getoetst. Het aanbod voldoet aan de kerndoelen en referentieniveaus. Het streven op de VSK is om alle kinderen na het PO uit te laten stromen naar het VO op het niveau dat past bij hun aanleg en mogelijkheden. De VSK heeft zich voorgenomen de eigen ambities in de komende jaren verder te expliciteren en ontwikkelen. Daarbij gaat het met name om de ontwikkelingsdoelen die landelijk binnen vrije scholen nagestreefd worden (zie paragraaf 3.3; Eigen ambities VSK).

De VSK wil de bijdragen op de gebieden van socialisatie en persoonswording expliciteren. Er moet een groter bewustzijn ontstaan van de doelen die we op deze gebieden stellen, de middelen die we hiervoor inzetten en de resultaten die we hierin halen.

3.2 Inrichting van het onderwijs op de VSK

3.2.1 Doorlopende leerlijn

Binnen ons onderwijs wordt gebruik gemaakt van leerstof als ontwikkelingsstof die zich richt op het aanspreken van de leerling in de verschillende leeftijdsfasen. De ontwikkeling die het kind doormaakt op wilsmatig, emotioneel en cognitief gebied is leidraad bij de leerplankeuzes naar vorm, inhoud en werkwijzen. Het leerplan en de vertelstof nemen binnen de vrije school een belangrijke plaats in.

De didactische doelen zijn beschreven in het leerplan en in een doorlopende leerlijn uitgewerkt in 'Ik zie rond in de wereld'. Hierin worden de domeinen en kerndoelen genoemd die in de VSK worden gehanteerd.

3.2.2 Pedagogische doelen

Aan bovenstaand aanbod geven we inhoud vanuit het achterliggende concept van onze school. We laten ons daarbij inspireren door het mensbeeld van dr. Rudolf Steiner. De pedagogische doelen van de vrijeschool zijn gedetailleerd uitgewerkt in diens vele pedagogische werken.

Om de kinderen te helpen hun levensdoel te realiseren willen wij vanuit twee richtingen werkzaam zijn:

- *de kinderen leren zichzelf kennen in relatie tot de wereld om hen heen (van binnen naar buiten).*

Dat is de grondgedachte in het 'leerplan' van de vrije school: leer jezelf kennen in relatie tot ruimte, beweging en tijd.

- *de kinderen leren de wereld kennen en voelen zich verbonden met natuur en cultuur (van buiten naar binnen).* De keuze van de zaakvakken - met name geschiedenis en aardrijkskunde - is gebaseerd op dit pedagogische doel. Wij zijn van mening dat deze kennis en vaardigheden onmisbaar zijn om in deze wereld thuis te zijn.

3.2.3 Onderwijsaanbod

Het leerplan van de VSK is gebaseerd op de ontwikkelingsfasen van het kind. Daarbij is, zoals eerder al genoemd, de leerstof geen doel op zichzelf. De leerstof is een middel, een ontwikkelingsstof, die de kinderen ondersteunt in hun ontwikkeling naar de volwassenheid.

Kleuterklas

Op onze school hanteren wij nog het onderscheid tussen kleuterklas en overige klassen vanwege het specifieke karakter van het kleuteronderwijs. Alles in de kleuterklas nodigt uit tot spel. Door middel van het vrije spel krijgt de kleuter de ruimte zich naar eigen aard te ontwikkelen. Het spelmateriaal is overwegend gemaakt van natuurlijk materiaal en nodigt het kind uit zijn zintuigen en fantasiekrachten te ontwikkelen. Onze vroegste ervaringen kunnen we ons vaak niet meer herinneren, maar deze zijn wel diep verankerd. Ze vormen de basis waarop wij als volwassenen later denken en voelen. Zo vormen ook de ervaringen die een kind opdoet tijdens het spelen de basis voor het latere leerproces. De kinderen voldoen aan het einde van de kleutertijd aan de ontluikende taal- en rekenvoorwaarden die nodig zijn om een goede start te kunnen maken met het taal- en rekenonderwijs. Dag-, week- en jaarritme zijn heel belangrijk in de kleuterklas. Ze geven vertrouwen en veiligheid. Alle activiteiten zijn ingebed in dit ritme: het vrije spel en het arbeidspel, de jaarfeesten en het ritme van de natuur, de verhalen, de liedjes, versjes en vingerspelletjes, de knutselopdrachten. Omdat een kleuter van nature nabootst, is het voorbeeld van de kleuterjuf belangrijk. De kinderen zitten van 4 tot 6 jaar in één klas bijeen.

Een keer in de week krijgen de kleuters buitenonderwijs. Tijdens het buiten zijn ervaren de kinderen de seizoenen, weersinvloeden, volgen ze de ontwikkeling van de natuur en beleven ze wat er in de omgeving allemaal aan biodiversiteit te zien, horen en proeven is. Het buitenonderwijs houdt ook in dat kinderen hun eigen grenzen leren kennen. Ze leren door vallen en opstaan, klimmen en klauteren, warmte en koude, droogte en warmte te ervaren wat dat met hen doet en met de omgeving.

De klassen 1 t/m 6

De klasseleerkracht begeleidt de kinderen meerdere of zelfs alle jaren. Hij/zij verzorgt in de klas de hoofdvakken. Deze worden gegeven in periodes van 3 à 4 weken tijdens de eerste uren van de dag. Vanaf de eerste klas zijn dit taal, rekenen en heemkunde. Vanaf klas 4 komen daar dierkunde en aardrijkskunde bij; vanaf klas 5 plantkunde en geschiedenis; vanaf klas 6 meetkunde, natuurkunde en mineralogie.

Naast de hoofdvakken krijgen de leerlingen vanaf de eerste klas verschillende vaklessen: handwerken, euritmie (bewegingsles op muziek of gesproken taal), Engels, schilderen, vormtekenen, gymnastiek (vanaf klas 3) en muziek. In klas 5 wordt het vak tuinbouw gegeven. Voor een deel van deze lessen zijn er vakleerkrachten aan de school verbonden (euritmie, gymnastiek en handwerken), een deel wordt verzorgd door de klasseleerkracht en soms wisselen leerkrachten van klas om een vakles te geven. Zo maken we gebruik van elkaars 'meesterschap'.

De vaardigheden uit de vaklessen worden in alle lessen aangewend. Leren en bewegen is een belangrijk didactisch middel. Het ritmische aspect van het rekenen kun je bewegend weergeven en ervaren; maat en metrum in de taal kun je met je voeten beleven. De vaardigheden van schilderen en tekenen heb je nodig om je eigen periodeschrift te maken: het leerboek dat de leerling zelf maakt en illustreert. Muziek leert de kinderen gevoelens te ervaren en te uiten. Het samen zingen en musiceren is de basis voor het samen leren. Handwerken en handvaardigheid geeft de kinderen technisch inzicht, waarbij rekenen opeens een hulpmiddel is om een werkstuk te maken. In het bijzondere vak euritmie dat in alle klassen door een vakleerkracht gegeven wordt, leren de kinderen zichzelf in de ruimte beleven en verbindt de beleving van muziek en woord de buiten- en binnenwereld. Tijdens de toneelperiode leren de kinderen zich in tijd en omgeving in te leven, oefenen ze hun spreekvaardigheid, en is het toneelspel de werkvorm om in rollenspel uit te beelden wat ze beleefd en geleerd hebben. In de gymnastieklessen vergroten de kinderen hun fysieke vaardigheden en leren ze sportief samenspelen en rekening houden met elkaar. Bij elkaar vormen al deze vakken, die binnen de kerndoelen 'Kunstzinnige Oriëntatie' en 'Beweging' vallen, de rijke grondslag van ons onderwijs.

3.2.4 Pedagogisch-didactisch klimaat

Het optimaliseren van de leervoorwaarden voor alle kinderen in de klas is één van de belangrijkste taken van de leerkrachten. We proberen aandacht te hebben voor en bewust te zijn van onze vaardigheden en ons handelen op het moment dat we met kinderen werken. Zo betekent aandacht voor de relatie, dat een leraar aan een leerling laat weten dat er de wil is om te luisteren, dat hij/zij de tijd neemt voor een gesprek. Ook betekent het dat belangstelling wordt getoond voor de achtergrond van de leerling, dat afspraken worden nagekomen en dat hij/zij zorgvuldig omgaat met vertrouwelijke informatie. Een leraar die aandacht heeft voor autonomie van de leerling geeft de leerling echt de keuze om zelf te bepalen welke taken hij/zij maakt en hoe hij/zij dat doet. De leerkracht vertrouwt een aantal organisatorische zaken ook toe aan de leerlingen. Eigen initiatief wordt gewaardeerd en er wordt gevolg gegeven aan deze eigen ideeën en initiatieven van leerlingen. Leerlingen worden dan ook uitgedaagd om zelf oplossingen te bedenken. Verder wordt hen ruimte gegeven voor een eigen werken leerstijl en stelt de leerkracht vragen waardoor leerlingen leren reflecteren op hun eigen handelen.

Naast de relatie die de leerkracht heeft met de leerling wordt er veel aandacht besteed aan de relatie tussen de kinderen onderling. Er zijn duidelijke omgangsregels en er wordt veel aandacht besteed aan sociale vaardigheden door middel van het maken van muziek, de regenboogtraining, het voeren van klassengesprekken en de samenwerking binnen de vaklessen.

Elk kind heeft een eigen ontwikkelingsweg te gaan op onze school. Omdat niet alle kinderen op dezelfde manier leren en niet in hetzelfde tempo is het belangrijk om ieder individueel kind onderwijs te bieden dat aansluit bij zijn niveau. Kinderen zitten bij ons op school in homogene leeftijdsgroepen. Er worden klassikaal verhalen verteld en groepsactiviteiten verzorgd. Daarnaast worden andersoortige werkvormen aangeboden zoals coöperatieve werkvormen. We zien dat dit veel plezier oplevert bij de kinderen en zij hierdoor niet alleen met en van elkaar leren, maar ook goed leren samenwerken. Daarnaast wordt er waar dat mogelijk is gedifferentieerd op drie niveaus. De (directe) instructie wordt tijdens de oefeningen effectief gegeven zodat kinderen die al vlot aan de slag kunnen (plusleerlingen) meteen gaan werken. Zij mogen de basisstof compacten (overbodige herhalings- en oefenstof overslaan) en daarna verrijkingsstof maken of andere uitdagende opdrachten. Kinderen die extra begeleiding nodig hebben krijgen een verlengde instructie en kunnen vervolgens aan de slag met het inoefenen van de stof. Reflectievaardigheden worden opgebouwd en ontwikkeld in de loop van de jaren.

3.2.5 Goed burgerschap

De school wordt gezien als een plaats waar het kind zijn weg van ontwikkeling kan gaan en waar het kwaliteiten kan ontwikkelen die nodig zijn voor de maatschappij waar het deel van uit maakt. In de klas, een sociale gemeenschap, leren de kinderen door middel van gesprekken, verhalen en presentaties hoe ze verdraagzaam omgaan met elkaar. In de lagere klassen wordt dit vanuit beelden en verhalen aangedragen, in de hogere klassen wordt meer bewustzijn gevraagd van kinderen als het gaat om competenties en sociale processen. De kinderen wordt geleerd om conflicten te bespreken en grenzen aan te geven.

In de tweede klas worden er fabels verteld. Hierin leren ze menselijke eigenschappen in beelden kennen, door dit beeldende aspect kunnen ze zich hiermee uitzetten. Daarnaast wordt er in de verhalen van de heiligenlegenden aandacht besteed aan bewust leven en een weg gaan vanuit respect, liefde en naastenzorg.

In klas 3 is er ruimte voor aandacht en liefde voor het ambacht dat mensen vervullen.

In de hogere klassen wordt de blik naar buiten gericht, kinderen leren over verschillende leefwijzen op aarde tijdens de economische aardrijkskunde en de vertelstof gaat over de grote wereldreligies.

Tot slot komt in klas 6 de staatsinrichting aan de orde.

Naast het eigen maken van de lesstof en de vaardigheden die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de maatschappij, willen wij de kinderen leren zichzelf te leren kennen en zich tot een autonoom en zelfstandig mens te ontwikkelen. Dit is de betekenis 'vrij' die wij terugvinden in de naam vrijeschoolonderwijs. Met de ontwikkeling van de persoonsvorming wordt niet bedoeld dat ons onderwijs de kinderen vormt tot een persoon. Wij willen daarentegen de mogelijkheid stimuleren om

als kind je vrij te kunnen ontwikkelen tot wie je in potentie kunt zijn. Op de VSK noemen wij dat 'worden wie je bent'.

3.2.6 Werkvormen

Op de website 'Ikzierondindewereld.nl' wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen:

- De activiteiten van de leraar:
 - op allerlei wijze aandragen van ervaringsmogelijkheden door:
 - aandragen van leerstof waardoor de kinderen de wereld leren kennen.
 - vertellen, beeldend introduceren;
 - de kinderen laten bewegen, uitbeelden (tekenen/schilderen, dramatiseren)
 - uitleggen en laten oefen van leerstof en deze integreren in het kennisnetwerk van de leerlingen.
- De activiteiten van de kinderen:
 - zelfstandig of in groepen uitvoeren van onderzoekopdrachten;
 - tekenen, afbeelden, schematiseren;
 - zelfstandig of in groepen maken van oefenopdrachten.
 - gebruik maken van kunstzinnige uitingsvormen zoals tekenen, schilderen, muziek, euritmie.

In de praktijk bepaalt dit sterk de manier waarop in de klassen gewerkt wordt. De leerstof wordt geïntroduceerd in het periodeonderwijs, waarin vanuit de beleving het leerproces in gang wordt gezet.

In blokken van 3 à 4 weken wordt in de twee uur voor de ochtendpauze lesgegeven in één van de hoofdvakken zoals die bij onderwijsaanbod zijn toegelicht.

Voor de vakken taal en rekenen wordt daarbij gewerkt met methodes, die integraal worden gevolgd.

Dit zijn de methodes Rekenrijk, Nieuwsbegrip, Staal en ZLKLS.

Bij de vakken die binnen het domein 'leefomgeving' vallen, zoals aardrijkskunde, geschiedenis, natuur en techniek ontwerpt de leerkracht zelf de lessen, gebaseerd op het leerplan van de vrijeschool. De doelen die gehanteerd worden zijn terug te vinden in de vrijeschoolleerlijnen die in het leerlingvolgsysteem ParnasSys zijn verzameld. In de vaklessen na de ochtendpauze worden de kunstzinnige vakken gegeven en zijn er nog oefenuren gepland voor begrijpend lezen, taal en rekenen.

3.2.7 Lesstofaanbod per leerjaar

In onderstaande blokken wordt per vakgebied en leeftijdscategorie uitgelegd volgens welke methode er gewerkt wordt, zowel op basisniveau (wat elk kind moet beheersen) als op verrijkingsniveau (voor de kinderen die meer aankunnen). Verlengd niveau betekent uitgebreide instructie voor kinderen die andere methodes of meer tijd nodig hebben om zich de stof eigen te maken. *Eigennamen die in dit overzicht worden gebruikt zijn van de auteurs van de betreffende methode.*

Taal

Ontluikende taal	Kleuterklas
Basis	Verhalen en prentenboeken Versjes liedjes met gebaar Taal-bewegingsspel met thema (seizoen, jaarfeest etc) Kringgesprek met vertelkabouter Rollenspel Tafelspel
Verrijking	Vertelbeurten via kabouter Oefenen voor fonemisch bewustzijn Concrete materialen bij de klankoefeningen, uitbreiding woordenschat Letterkaart

Technisch lezen	1	2	3	4	5	6
Basis	ZLKLS: J. Schraven Kim versie Veilig leren lezen		Speciale leesbegeleiding: Luc Koning Leesboeken VNL			
Verrijking	Flitsen van klanken en woorden Tutor Lezen Ralfi lezen		Flitsen van klanken en woorden Tutor Lezen Ralfi lezen			
Verlengd	Protocol dyslexiebegeleiding		Protocol dyslexiebegeleiding of RT Eigen leerroute			

Spelling	1	2	3	4	5	6
Basis	ZLKLS: J. Schraven Letterbord Methode: Staal vanaf klas 1		Methode: Staal Ww spelling			
Verrijking	Flitsen van klanken en woorden Tutor Lezen Ralfi lezen		Flitsen van klanken en woorden Tutor Lezen Ralfi lezen Woordmix (klas 5/6)			
Verlengd	Protocol dyslexiebegeleiding		Protocol dyslexiebegeleiding of RT Eigen leerroute Spelling in de lift (methode) De Zuid-Vallei			

Begrijpend lezen	1	2	3	4	5	6
Basis			Methode: nieuwsbegrip			
Verrijking			Teksten uit de periode			

Rekenen	Kleuterklas
Basis	Rekenen binnen huishoudelijke activiteiten (brood bakken, tafeldekken etc.) Rubriceren, sorteren, aftellen, doortellen. Rekenen met materiaal gericht op ruimtelijk inzicht, meten & wegen, ruimte & tijd, schatten Rekenen in de kring met telspelletjes, telrijen en liedjes.
Verrijking	Vervolg op basis

Rekenen	1	2	3	4	5	6
Basis	Periodeonderwijs onderzoekend bezig met rekenvaardigheden. Methode: Rekenrijk Basisaanbod werkboek en oefenboek Met sprongen vooruit		Periodeonderwijs onderzoekend bezig met rekenvaardigheden. Methode: Rekenrijk Basisaanbod werkboek en oefenboek Met sprongen vooruit Meten is weten			
Verrijking	Periodeonderwijs aanbod dat zich onderscheidt van basisaanbod in hoeveelheid en niveau. Methode: Rekenrijk plustaak vanuit de methode 1-6 Met sprongen vooruit		Aanvullend op rekenmethode Rekenrijk: Kien Rekentijgers Somplex Plustaak Meten is weten			
Verlengd	Methode: Rekenrijk Basisaanbod werkboek en oefenboek Met sprongen vooruit		Met sprongen vooruit Meten is weten F-lijn Rekenrijk Maatwerk			

3.2.8 Onderwijstijd

Op de VSK worden veel verschillende vaardigheden aangeleerd. In de kleuterklassen staat het vrije spel centraal. Er wordt onderscheid gemaakt tussen jongste en oudste kleuters. In het onderwijsaanbod wordt gedifferentieerd in aanbod en in lessen.

In de volgende tabel is te zien hoeveel tijd (in kwartieren) per week er (gemiddeld) aan een vakgebied besteed wordt. Tijdens de lunch verzorgen leerkrachten een activiteit (luisteren naar een verhaal, spreuk opzeggen, lezen, sociaal emotionele ontwikkeling).

Vakgebied	Jongste kleuter	Oudste kleuter
Sociale Vorming	14	14
Arbeidspel/ Vrij spel	12	8
Ontluikend rekenen	6	8
Ontluikende geletterdheid	15	20
Kring activiteit	5	5
Buitenonderwijs	24	24
Kunstzinnig werk	11	13
Muziek onderwijs	3	3
Totaal	90	95

Vakgebied	1	2	3	4	5	6
Sociale vorming waaronder mediawijsheid	8	16	18	10	10	10
Rekenen	20	20	20	20	20	20
Taal/spelling/lezen	30	34	34	34	32	32
Engels/Duits	2	2	2	2	2	2
Schrijven	8	5	2	2	2	2
Wereldoriëntatie	6	6	6	12	12	12
Kunstzinnig onderricht	8	8	12	12	12	12
Beweging (gym/euritmie)	8	4	4	4	4	4
Muziekonderwijs (HM/koor/fluit)	5	5	7	9	9	8
Verkeer					2	
Totaal	95	100	105	105	105	105

Weekrooster en urenverantwoording

	kleuters	klas 1	klas 2	klas 3 t/m 6
Maandag	8,30 - 13,00	8,30 - 13,00	8,30 - 13,00	8,30 - 15,00
Dinsdag	8,30 - 13,00	8,30 - 15,00	8,30 - 15,00	8,30 - 15,00
Woensdag	8,30 - 12,30	8,30 - 12,30	8,30 - 12,30	8,30 - 12,30
Donderdag	8,30 - 13,00	8,30 - 13,00	8,30 - 15,00	8,30 - 15,00
Vrijdag	8,30 - 13,00	8,30 - 13,00	8,30 - 13,00	8,30 - 15,00
Uren per week	22,75 uur	23,50 uur	25 uur	28 uur
Uren per jaar	856 uur	886 uur	932,50 uur	1037,50 uur
Ochtendpauze		10,45 - 11,00	10,45 - 11,00	11,00 - 11,15
Middagpauze		13,00 - 13,30	13,00 - 13,30	13,00 - 13,30

Het totale aantal uren lestijd komt hiermee op 7680,5. Het wettelijk verplichte aantal uren is 7520. Het gemiddelde aantal uren voor de groepen 1-4 is 882,6 (norm = 880), het gemiddelde aantal uren voor de groepen 5-8 is 1037,50 (norm = 1000)

3.2.9 Leerlingen volgen

Jaarlijks meten we systematisch de cognitieve en de vaardigheidsontwikkeling door middel van de toetsen van Cito. De toetsresultaten geven inzicht in het resultaat van ons onderwijs op leerling-, klas- en schoolniveau.

De ontwikkeling van de kinderen wordt bijgehouden in het digitale volgsysteem Parnassys.

3.2.10 Opbrengsten

Op de VSK zijn de opbrengsten over het algemeen ruim voldoende tot goed.

In onderstaande tabel is de toetscyclus weergegeven zoals wij die op de VSK inzetten. Twee keer per jaar worden de toets-resultaten geanalyseerd en in het team besproken. Gezamenlijk wordt bepaald waar verbeterpunten liggen en hoe er aan deze punten gewerkt gaat worden. Vervolgens wordt dit in het Directie en IB-overleg bovenschools gepresenteerd.

De methodes Staal (voor taal) en Rekenrijk (Rekenen) zijn zo opgebouwd dat we zicht kunnen hebben op het verwachte uitstroomniveau van elke leerling. Ook middels de landelijk genormeerde IEP-eindtoets in klas 6 kunnen wij als school bekijken of de kinderen het gewenste niveau behalen voor taal en rekenvaardigheden. Deze hanteren wij sinds 2016. Het resultaat van deze eindtoets leggen we naast het advies van de leerkracht die het kind 6 jaar gevolgd heeft en zo komen we tot een weloverwogen, objectieve keuze voor het vervolgonderwijs.

Het onderstaande overzicht geeft de eindopbrengsten weer van de afgelopen schooljaren van de VSK, steeds met positief resultaat. Een uitgebreide analyse van de opbrengsten is beschikbaar.

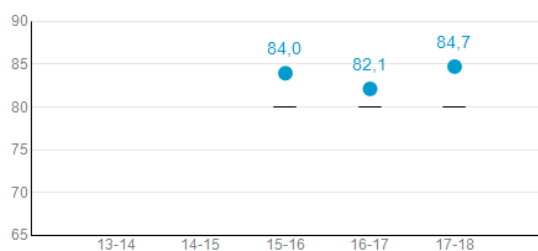
Resultaten eindtoets

[Uitleg](#)

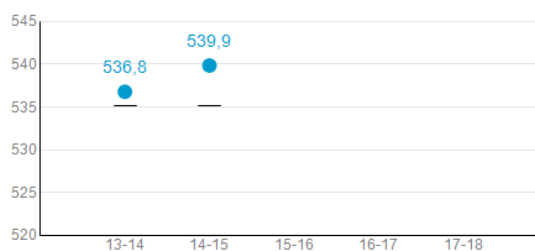
Toelichting van de school

Op de Vrije School Kennemerland werken wij met de IEP-toets als eindtoets.

Wat waren de gemiddelde scores op de IEP Eindtoets in de afgelopen jaren?

Wat waren de gemiddelde scores op de Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets in eerdere jaren?

Schoolvergelijkingsgroep: deze school wordt in het meest recente jaar vergeleken met het gemiddelde van basisscholen in Nederland met een overeenkomende eindtoets en met 0% gewogen leerlingen. De hier getoonde schoolscore(s) kunnen afwijken van de door de Inspectie berekende score(s), zie i voor meer uitleg.

3.3 Eigen ambities VSK

In deze paragraaf worden de schoolspecifieke onderwijsambities van de VSK beschreven. Deze zijn tot stand gekomen in gesprek met de directeuren binnen Ithaka, met leerkrachten en met ouders.

Sommige zijn al verwezenlijkt, anderen verdienen nog veel aandacht. In hoofdstuk zes zal dit verder planmatig worden uiteengezet.

1. Buitenonderwijs
2. Bewustzijn duurzaamheid versterken
3. Bewegend onderwijs
4. Muziekonderwijs
5. Leerlijn digitale geletterdheid
6. Meerbegaafde kinderen

3.3.1. Buitenonderwijs

De VSK hecht veel waarde aan de wijsheid van de natuur en de dynamiek van de seizoenen. De seizoensgebonden jaarfeesten zorgen voor een besef van het jaarverloop en verbondenheid met de natuur. De unieke ligging nabij bos, duin en zee van onze school nodigt uit om naar buiten te gaan. Tijdens het buiten zijn ervaren de kinderen de seizoenen, weersinvloeden, volgen ze de ontwikkelingen in de natuur en beleven ze wat er te zien, te horen, te voelen en te proeven is. Het buitenonderwijs houdt ook in dat kinderen zich soms schaven, dat ze vallen, struikelen, soms een splinter zullen hebben of een teek. Dit hoort er allemaal bij en leert de kinderen ook dat ze altijd weer op kunnen staan, dat ze geholpen worden en dat de natuur een fijne plek is om te zijn.

3.3.2. Bewustzijn duurzaamheid versterken

We willen leerlingen eerbied en respect voor de leefomgeving bijbrengen en een besef van duurzaamheid meegeven. Dat begint al bij de verzorging van de ruimtes en de materialen; we gaan zorgvuldig om met onze omgeving. We zien het ook terug in de voedingsmiddelen die op school gebruikt worden. We willen leerlingen oorzaak en gevolg bijbrengen. Het buitenonderwijs (zie par. 3.3.1) kan daar heel ondersteunend bij zijn. Een rijk betegelde omgeving zorgt ervoor dat het water niet weg kan en er wateroverlast op straat ontstaat. We willen kinderen meegeven zich bewust te zijn van het systeem waar ze deel van uitmaken en daarom inzichtelijk hebben waarom het bijvoorbeeld belangrijk is om met respect met de aarde om te gaan, goed te zorgen voor de spullen die je gebruikt en met eerbied en respect met jezelf, je medemens en de medebewoners van deze aarde om te gaan. We werken hier als school ook aan door geleidelijk ons schoolgebouw te verduurzamen.

3.3.3. Bewegend onderwijs

Kinderen bewegen door onze westerse manier van leven steeds minder (achterbank auto, media, onveilig op straat). Er is een zitcultuur ontstaan die beweging begrenst. In de kleuterklas wordt er met de onderste vier zintuigen (tastzin, levenszin, bewegingszin en evenwichtszin) gewerkt.

Hoewel er relatief veel beweging voorkomt in de werkvormen die ingezet worden tijdens de lessen, vonden veel klassenleerkrachten de overgang van de kleuters naar de eerste klas te groot. Van heel veel beweging naar veel minder beweging, ofwel van een 'bewegend klaslokaal' naar een 'vast klaslokaal'. Ook merkten de leerkrachten dat bij veel kinderen de onderste vier zintuigen nog niet genoeg doorontwikkeld waren. Zo is vier jaar geleden besloten om met de Bewegende Klas te beginnen. Inmiddels is dit op alle drie de scholen naar volle tevredenheid ingevoerd.

Bewegen in de vorm van spel en sport hebben we dit schooljaar op Kleverpark ingezet als pilot voor klas 2 met als doel tot een veelzijdig, gevarieerd en motorisch vaardiger bewegen te komen. De kinderen beleven hier zichtbaar plezier aan. Er wordt voor voldoende uitdaging voor alle kinderen gezorgd, er wordt geleerd om te gaan met diversiteit en hoe je een spel speelt met elkaar.

3.3.4. Muziekonderwijs

Ook muziek zit al in het hele vrijeschoolonderwijs verweven, maar op de VSK willen we dit graag nog extra aandacht geven. In schooljaar 2018-2019 maakten we gebruik van een muziekprogramma, vanaf schooljaar 2019-2020 zullen we het muziekonderwijs met het hele team zelf vormgeven. Ons doel is om alle kinderen in aanraking te brengen met muziek, zodat dit een onlosmakelijk deel van hun leven wordt. De kinderen beginnen in de kleuterklas met muzikaal ontdekken door vooral te luisteren naar verschillende instrumenten en wat de klanken met hen doen én heel veel te zingen. In de onderbouw wordt dit verder uitgewerkt door de instrumenten die nu in school zijn samen te gaan bespelen (gongs, klankstaven, stokjes, handharpjes en fluiten). Muziek is een speerpunt waar we komend schooljaar extra aandacht aan zullen geven tijdens de studiedagen met het team.

3.3.5. Leerlijn digitale geletterdheid

De VSK wil het vermogen van leerkrachten om kinderen te begeleiden in 'de digitale wereld' versterken. Zodanig dat kinderen deze wereld beter begrijpen en zich hierbinnen veilig, weerbaar en bekwaam voelen (mediawijsheid). Binnen de school willen we het onderzoek naar de juiste inzet van digitale media in de school faciliteren. Wij zien het als een kans om deze zoektocht samen met ouders aan te gaan. Hiervoor is in het afgelopen jaar een werkgroep opgericht.

Wij zien binnen de opbouw van deze leerlijn twee onderdelen:

- Sociaal omgaan met ICT vraagt veel van kinderen. Het betekent dat ze een community kunnen vormen om gezamenlijk doelen te bereiken, maar ook dat ze bereikbaar worden voor een groter netwerk dan alleen mensen die ze in persoon kennen. In onze optiek is het belangrijk dat kinderen leren met een afstand naar hun gedrag online te kijken. Hierbij vinden wij het een natuurlijke volgorde dat kinderen leren persoonlijk te communiceren en reflecteren op hun gedrag voordat ze dit online gaan doen.
- De wereld van ICT verandert continue. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich voldoende vaardig weten om ook met die veranderende wereld om te gaan. De autonomie van kinderen én die van de middelen waar ze mee werken blijven een belangrijk uitgangspunt: de computer als gereedschap: een stuk gereedschap met een handleiding en heel veel mogelijkheden. Vaardig met

ICT betekent enig inzicht in de werking van het apparaat en de mogelijkheden om dit functioneel en veilig te gebruiken.

3.3.6 Meerbegaafde kinderen

De gebruikelijke manier van (aan)leren in de klas is: eerst de uitleg, dan aan de slag. Er worden deeltaarigheden aangeboden, waarmee de leerlingen uiteindelijk een complex vraagstuk kunnen oplossen (bottom-up). Getalenteerde leerlingen leren echter vaak op een andere manier dan de andere kinderen. Ze krijgen liever een complex vraagstuk in één keer aangeboden, hierna pluizen ze uit wat nodig is om het probleem op te lossen (top-down). Ook hebben deze leerlingen baat bij meer en complexere opdrachten, evenals het verkrijgen van inzicht in hun eigen leerproces.

Nieuwe lesstof wordt aangeboden tijdens het periodeonderwijs, waarbij gedurende drie à vier weken een onderwerp wordt uitgediept. Dit periodeonderwijs is rijk en breed. De leerkracht geeft extra uitdagende opdrachten om te verbreden en te verdiepen. Tijdens de oefeningen worden nieuwe strategieën ingeoeft, bekende vaarigheden worden compact gemaakt en er wordt verrijkingstof aangeboden. Wij kiezen bewust voor verrijken en niet voor versnellen omdat de leerstof in elk schooljaar aansluit bij de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Ook vinden wij gemeenschapsvorming binnen de klassen van belang en houden we die dus graag bij elkaar.

De kleuterfase is van groot belang voor getalenteerde leerlingen. Hoog- of meerbegaafde kinderen vallen vaak in de kleuterklas al op door opmerkelijke uitspraken, de wil tot rekenen of de manier van tekenen. Ze kunnen vaak op jonge leeftijd al heel goed verbanden leggen. Voordat de schoolrijpheid een feit is, spreken we van een ontwikkelingsvoorsprong. Een groot deel van de schooltijd wordt besteed aan het vrije spel. Hierin zoeken de kinderen hun eigen wijze van spelen uit, op hun eigen niveau. De leerkrachten kunnen aan het spel veel waarnemen en de processen individueel bij sturen. Op de VSK staat het gedifferentieerd werken met meerbegaafde leerlingen nog in de kinderschoenen, eenduidig beleid hiervoor zal de komende jaren uitgerold moeten worden. Hiervoor zullen wij graag putten uit de ervaringen van Kleverpark, waar ze al langer bezig zijn met dit onderwerp.

4. Personeelsbeleid

Onze school maakt deel uit van de Stichting Vrijescholen Ithaka. De stichting bestaat bij de aanvang van het schooljaar 2019-2020 uit 12 scholen met in totaal 14 vestigingen. De afzonderlijke scholen hebben geen specifiek personeelsbeleid geformuleerd, maar werken samen aan het gemeenschappelijke doel om de scholen voor medewerkers tot een even aantrekkelijke werk- en ontwikkelomgeving te maken als de scholen voor kinderen een gemeenschap voor ontwikkeling en leren zijn.

Een omgeving waarin een antroposofische mensvisie vertrekpunt is voor de professionele ontwikkeling en onderlinge verhoudingen, en waarin de collectieve afspraken over arbeidsvoorwaarden en overheidsregelgeving worden gerespecteerd.

De speerpunten in het personeelsbeleid liggen de komende jaren op het gebied van de personeelsvoorziening, aanpak van werkdruk en het versterken van de samenwerking zowel tussen scholen als binnen de onderwijsteams.

Om te voldoen aan de hoge eisen die worden gesteld aan een leerkracht op een vrijeschool, is naast een grondige opvang en begeleiding van nieuwe collega's, ook blijvende werving via kennismakingsbijeenkomsten (Landingsplaatsen) nodig. Tevens kunnen door het aanbieden van stage- en opleidingsplaatsen en vervangingscontracten, meer leerkrachten kennis maken met het vrijeschool onderwijs. Zo wordt er tevens zorggedragen voor stabiele vervangingsmogelijkheden/voldoende mogelijkheden voor vervangend personeel. Een soepel lopende vervanging is een belangrijke voorwaarde bij de aanpak van de werkdruk. Ook de vergrote zeggenschap van het onderwijsteam bij de verdeling van taken en 'werkdrukgeden' zal bijdragen aan het verlagen van de werkdruk.

Als individuele ondersteuning nodig is, dan behoren coaching, scholing, en begeleiding door de leidinggevende en/of staf en externe partijen als de arbodienst of de Begeleidingsdienst Vrijescholen tot de mogelijkheden. Voor begeleiding van nieuwe leerkrachten heeft Ithaka een begeleidingsprogramma ontwikkeld en is Ithaka een samenwerking met de Begeleidingsdienst Vrijescholen en de Hogeschool Leiden aangegaan. Aanvullend beleid wordt ontwikkeld op het gebied van talentontwikkeling, samenwerking van beleidswerkgroepen en een management development-programma.

Door de invoering van een professioneel statuut wordt de samenwerking van de teams versterkt en kan de professionele ruimte per onderwijsteam verder worden ingekleurd.

Op de VSK is er elke week op de donderdagmiddag een Pedagogische Vergadering, de agenda hiervoor wordt gemaakt door twee leerkrachten in samenspraak met de directeur. Hier wordt gestudeerd over antroposofie, kinderbeprekingen gehouden, pedagogisch beleid gemaakt en didactische vaardigheden uitgewisseld.

Op de woensdagmiddag is er een 'dummyclub' waarin de leerkrachten zonder agenda meer op een intervisie manier ook pedagogische en didactische vraagstukken bespreken. Middels deze organen dragen de personeelsleden bij aan het onderwijskundig beleid.

Middels lesbezoeken en flitsbezoeken door de schoolleider wordt het pedagogisch-didactisch handelen van de leerkrachten gevolgd door, en vervolgens besproken met de schoolleider. Leerkrachten volgen waar nodig bijscholingstrajecten.

5. Kwaliteitsbeleid, schoolklimaat en zorg

5.1 Ithaka kwaliteitsbeleid

Het onderstaande kwaliteitsbeleid wordt onderschreven door alle scholen binnen Ithaka, ook de VSK sluit zich hierbij aan.

Ons kwaliteitsbeleid wordt gericht door de volgende vijf vragen:

1. Doen we de goede dingen?
2. Doen we die dingen goed?
3. Hoe weten we dat?
4. Vinden anderen dat ook? (Stakeholders; ouders, leerlingen, inspectie etc.)
5. Wat doen we met deze wetenschap?

Het gaat hierbij om een cyclisch proces met als doel de onderwijskwaliteit te borgen en versterken.

Op stichtingsniveau is in 2018 een stelsel van kwaliteitszorg ontwikkeld, dat ook expliciet in ontwikkeling is en jaarlijks wordt geëvalueerd en zo nodig of gewenst bijgesteld ("Stelsel van kwaliteitszorg voor de stichting Ithaka", 12 oktober 2018.)

Daarnaast bestaat sinds 2017 een kwaliteitsmonitor waarin de belangrijkste kwaliteitscycli zijn opgenomen ("Monitor kwaliteit", 10 oktober 2017.)

We laten ons hierbij ondersteunen door de instrumenten uit het kwaliteitszorgsysteem "[Werken met kwaliteit in het primair onderwijs](#)", verder verkort WMK-PO genoemd.

Het onderwijsaanbod voor Vrijescholen is in grote lijnen vastgelegd in het leerplan "[Ik zie rond in de wereld](#)", uitgebracht door de Begeleidingsdienst van Vrijescholen (BVS). Er wordt ook gebruikgemaakt van Volglijn, een leerlingvolgsysteem op basis van de leerlijnen uit bovenstaand leerplan, ontwikkeld door de Begeleidingsdienst van Vrijescholen (BVS). Alle scholen evalueren periodiek het onderwijsaanbod.

Om de ontwikkeling van de leerlingen goed in kaart te brengen worden eigen toetsen en waarnemingen, leerlingbesprekingen, beoordelingen van werkstukken en presentaties en methoden van anders evalueren (o.a. portfoliowerk) gecombineerd.

Alle scholen van Ithaka maken gebruik van de methode-onafhankelijke toetsen van Cito en/of Boom. Er wordt tweemaal per jaar een trendanalyse gemaakt en daaropvolgend (indien noodzakelijk of gewenst) een verbeterplan. De resultaten en inzichten worden met het bestuur en de scholen (directies en IB-ers) gedeeld. Uitzondering zijn afdelingen waar tijdelijk (t/m schooljaar 2018-2019) andere afspraken mee gemaakt zijn op basis van geschiedenis en besluitvorming aldaar. Zij nemen de toetsen in ieder geval af volgens de afnamevoorschriften en normen van het toetsinstituut (Cito of Boom).

Alle scholen gebruiken de IEP-eindtoets en maken jaarlijks een analyse van de eindopbrengsten hiervan. Zij voegen hierbij de resultaten en analyses uit de volgsystemen Cito of Boom voor de klassen 4 en 5 van het huidige schooljaar. Op basis van een analyse van al deze gegevens is goed vast te stellen of de opbrengsten voldoen aan het verwachte niveau van de groepen. Wanneer dit niet het geval is, wordt i.s.m. de kwaliteitsmedewerker vanuit het bestuursbureau een verbeterplan opgesteld. De uitvoering hiervan wordt gedurende het volgende schooljaar gemonitord door de directie en de IB-

er van de betreffende school en bij extra zorg over de opbrengsten -als normen of criteria niet behaald zijn- ook door het bestuursbureau.

De 'sociale monitor' wordt jaarlijks afgenomen in de hoogste klassen (4, 5 en 6). Hierbij wordt gebruik gemaakt van instrumenten van WMK-PO. De analyse en opvolging wordt per school verzorgd. Wel worden de uitkomsten gedeeld met de andere scholen. Binnen alle scholen zijn pest-protocollen opgesteld en worden waar nodig of wenselijk regenboogtrainingen verzorgd.

De tevredenheid van ouders, leerlingen en personeel wordt op alle scholen tweejaarlijks gemeten met behulp van WMK-PO. Ook hiervan vindt de opvolging plaats op schoolniveau. De uitwisseling van deze informatie blijft op stichtingsniveau.

5.2 Kwaliteitsbeleid op schoolniveau

5.2.1 Onderwijskwaliteit

De belangrijkste pijler van het kwaliteitsbeleid van de VSK is het bewaken van een ononderbroken ontwikkelingsproces, afgestemd op de ontwikkelingsfase van de kinderen, waarbij ingezet wordt op doorlopende leerlijnen en een adequaat en bijgewerkt leerling- en onderwijsvolgsysteem.

Op zowel pedagogisch, didactisch als praktisch terrein neemt het overleg een belangrijke plek in. Hiervoor zijn wekelijks vergaderingen gepland. Het hele team werkt samen in de pedagogische vergadering en waar het om specifieke invulling gaat per leerjaar, hebben de kleuterleidsters en de klassenleerkrachten hun eigen overlegmomenten. Er wordt voor gezorgd dat thema's 'cyclisch' aan bod komen.

Elke maand heeft de intern begeleider een gesprek met elke klassenleerkracht, dan bespreken en evalueren zij groeps- en individuele plannen van de betreffende klas.

Daarnaast hebben de IB-ers van de verschillende locaties een keer per zes weken een gesprek met de directie over de kwaliteit van het onderwijs om zo kennis te delen tussen de drie locaties.

Vanuit het Samenwerkingsverband Kennemerland Zuid spreken we 4x per jaar onze resultaten door met een adviseur. Deze analyseert de resultaten en adviseert en ondersteunt ons bij het maken van verbeterplannen. Zo kunnen we tijdig interventies toepassen als dit nodig blijkt.

Minimaal 2x per jaar is er een gesprek met de kwaliteitsmedewerker van Ithaka over de onderwijskwaliteit om de resultaten te bespreken, daarnaast worden ze in de kwartaalrapportages aan de bestuurder ook onder de aandacht gebracht. Vanuit de bestuurder kunnen zo ook interventies ingebracht worden.

5.2.2 Kwaliteit op overige gebieden

Kunstzinnige vakken

Het werken aan kwaliteit betreft niet alleen de meer cognitief gerichte vakken zoals rekenen en taal, maar gaat op onze school ook over de kunstzinnige vakken. Eigen vaardigheid is belangrijk en ook inzicht is nodig in de vele verschillende vakgebieden. Voor ieder vak wordt een leerweg gevolgd. Er is bijscholing voor de leerkrachten mogelijk om de eigen vaardigheid in muziek, schilderen of tekenen

enz. te verbeteren. Bij deze vakken wordt bewust geen methode gebruikt om vaardigheden en vorderingen te toetsen omdat we de beleving en het ervaren belangrijker vinden dan het resultaat.

Sociale vaardigheden

Ook wat betreft de sociale vaardigheden vinden wij kwaliteit belangrijk. Op de goede manier met elkaar omgaan -zorgzaam en respectvol- staat hoog in ons vaandel. Dit onderwerp komt vaak aan bod in de klas, maar ook op ouderavonden. Wij hanteren o.a. spelen uit de Regenboog en zetten coöperatieve werkvormen in om het sociaal-emotionele te voeden. We zien de resultaten hiervan terug in het lage percentage pest-incidenten en de hoge score op de sociale veiligheidsmonitor die in het volgende stukje beschreven wordt.

Schoolklimaat

De VSK is een veilige school. We nemen elk jaar volgens Ithaka-beleid de sociale veiligheidsmonitor van WMK-PO af onder de leerlingen van klas 4, 5 en 6 en delen de resultaten met het team, de ouders en op stichtingsniveau. Uiteraard leiden de uitkomsten tot actie indien nodig.

Uit het "rapport WMKPO sociale veiligheid 2018-2019" komt als slotconclusie dat de VSK als school een 3,47 scoort, een ruim voldoende. De respons op de vragenlijst was 100%. Daardoor geven de uitslagen een zeer betrouwbaar beeld van de mening van de respondenten.

Daarnaast hebben we een pestprotocol (zie website) en een veiligheidsplan (zie Veiligheidsplan).

5.2.4 Extra ondersteuning

Op 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs ingegaan. Het doel van de wetswijziging is om ieder kind onderwijs te bieden dat hem of haar zo goed mogelijk helpt ontwikkelen, zo dicht mogelijk bij huis.

De extra ondersteuning in de school wordt begeleid door de Intern Begeleiders (IB-er). De taak van een IB-er is het coördineren van de extra hulp rondom de leerlingen en het begeleiden van leerkrachten in het omgaan met specifieke leer- en gedragsproblemen. De IB-er onderhoudt contacten met therapeuten, begeleiders, ouders, leerkrachten en leerlingen. De IB-er organiseert de bijeenkomsten van het zorgteam en bewaakt de afgesproken procedures. Ook wordt gewerkt aan het vergroten van de handelingsbekwaamheid t.a.v. specifieke leerproblemen. Dit gebeurt in de teamvergadering of in de vorm van collegiale consultatie. De IB-er overlegt wekelijks met de directeur over het beleid t.a.v. zorgleerlingen. In beperkte mate is deze extra zorg een onderdeel van ons onderwijsaanbod en kan zij onder schooltijd gegeven worden door de remedial teachers die aan de school verbonden zijn.

Soms heeft een leerling, voor korte of langere tijd, extra ondersteuning nodig. In dat geval bespreken de leerkracht (school) en ouders dit met elkaar. De interne begeleider helpt de leerkracht van het betreffende kind om de juiste steun te kunnen bieden. Een mogelijkheid is om advies te vragen aan de aan onze school verbonden psychologe van de Begeleidingsdienst voor Vrijescholen. Om duidelijkheid te krijgen over de leermogelijkheden van een kind kan ook een psychologisch onderzoek worden afgenomen. Als successen uitblijven, of er nog onbeantwoorde vragen zijn, kan het kind aangemeld worden voor een bespreking in het ondersteuningsteam, waarbij ook de ouders worden uitgenodigd.

De inrichting van dit proces en welke instantie wanneer wordt betrokken staat beschreven in het schoolondersteuningsprofiel van de school. Momenteel is het schoolondersteuningsprofiel van de VSK nog onderhanden, het is een prioriteit van de directie om dit in schooljaar 2019-2020 goed vorm te geven. Het schoolondersteuningsprofiel is een verplicht document binnen ons samenwerkingsverband, waarin scholen aangeven welke steun ze de leerling kunnen bieden.

Ondersteuningsteam

Zes keer per jaar komen mensen vanuit verschillende disciplines en met diverse expertise bijeen op school en voeren gezamenlijk overleg om te komen tot handelingsgerichte adviezen voor kind, leerkracht, de IB-er en/of school. Centraal staat de vraag: wat is nodig om dit kind een gezonde ontwikkeling te laten door maken. Wat heeft het kind, de leerkracht of de school nodig. Bij ons bestaat het ondersteuningsteam uit de directeur, de IB-er, de schoolpsychologe, Schoolmaatschappelijk werk vanuit het SBO en een onderwijsondersteuner, aangevuld met de klassenleerkracht van het te bespreken kind en vaak ook de ouders van het kind.

Leerkracht, IB-er en ouders melden na overleg, gezamenlijk de leerling aan voor een ondersteuningsteambespreking. Het doel is om kennis en ervaring rondom een kind bij elkaar te brengen om zo snel mogelijk de juiste hulp in te kunnen zetten bij grote en kleine problemen. Ten behoeve van de bespreking vullen school en ouders een Groeidocument in.

Wanneer de school niet in staat blijkt te zijn, ondanks uitvoering van adviezen, voor de leerling een optimale schoolloopbaan te verzorgen, wordt gezamenlijk gezocht naar een andere vorm van onderwijs die beter aansluit bij wat het kind nodig heeft.

Hierbij kan elke school in de regio hulp inschakelen van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland.

Het samenwerkingsverband heeft een team van consultants die de scholen ondersteunen bij het organiseren van passend onderwijs.

Door het in kaart brengen en analyseren van de leeropbrengsten kan er voor de vakken begrijpend lezen, rekenen, lezen en spelling een schooldoel worden geformuleerd. De onderwijsconsulent maakt samen met de directeur en intern begeleider een plan van aanpak. Wat is er nodig en welke stappen en keuzes worden hierin gemaakt? Wat is de rolverdeling tussen directeur en intern begeleider? En uiteindelijk zal er in het onderwijsprofiel worden beschreven wat de effecten zijn van de ontwikkelingen. Ook kan het samenwerkingsverband helpen bij beleidsvorming.

6. Terugblik schoolplanfase 2015-2019

6.1 Algemene terugblik

De afgelopen vier jaar is er planmatig gewerkt aan de ontwikkelpunten die beschreven zijn in het voorgaande Schoolplan (2015-2019). Per schooljaar zijn er jaarplannen opgesteld waarin ontwikkelpunten zijn beschreven. Een aantal van die ontwikkelpunten zijn goed opgepakt.

We hebben de volgende bronnen gebruikt voor de evaluatie:

- Het meest recente inspectierapport (december 2016)
- Tevredenheidsonderzoek ouders, leerlingen en medewerkers schooljaar 2017-2018
- De jaarlijkse evaluaties van de jaarplannen 15-16, 16-17, 17-18, 18-19
- Analyse van de opbrengsten en/of resultaten van de methode onafhankelijke toetsen (2015-2019)
- Schoolzelfevaluaties van de schoolleiding en interne begeleiding (2015-2019)

6.1.1 Onderwijs

- Sinds 2016 nemen wij de IEP-eindtoets af in klas 6 in plaats van de CITO, de resultaten zijn in hoofdstuk 3 te vinden. Ook maken wij 2x per jaar een diepgaande analyse van de (midden) toetsen van alle klassen en bespreken dit met de leerkrachten en 1x per jaar binnen de Stichting. Dit koppelen wij aan keuzes voor de inrichting van ons onderwijs. Ithaka en de schoolleiding zijn tevreden met het op deze manier volgen van leerlingen.
- We hebben in 2016 een nieuwe rekenmethode aangeschaft (Rekenrijk) en deze geïmplementeerd in alle klassen 1 t/m 6. We hanteren in de gehele school de methodiek "Zo Leer je Kinderen Lezen en Spellens" (ZLKLS) en hebben daar de methode STAAL bij aangeschaft als oefenmateriaal voor spelling. De schoolleiding ziet dat er goed gewerkt wordt met de STAAL-methode als ondersteuning in de lessen (bijvoorbeeld afname van dictees)
- De buitendag voor de kleuterklassen is na het succes van de locatie Kleverpark ook gestart in schooljaar 2018-2019 op de VSK. Op de woensdag hebben de kleuters buitenonderwijs in de Kennemerduinen. De kleding van de kleuters is er inmiddels helemaal op aangepast. Zij maken vooraf een lange wandeling voordat zij in de natuur kunnen gaan spelen. Er gaat een gezond makende kracht uit van het buitenonderwijs. Er wordt naar hartenlust gespeeld met alles wat de natuur in de verschillende seizoenen biedt. Deze pilot is positief ervaren en wordt doorgezet.
- De bewegende klas is ingevoerd in klas 1, 2 en 3. Dit om het welbevinden van het jonge kind te verbeteren op sociaal-emotioneel, motorisch en cognitief gebied. De overgang van kleuter- naar 1^e klas wordt hierdoor verkleind. Een succes en niet meer weg te denken uit de school.
- Vanuit vraag en zorg heeft er een intervisietraject met de kleuterjuffen plaatsgevonden, waardoor er nu meer gewerkt wordt vanuit gezamenlijkheid.
- Het wekelijkse koor is geïntensiveerd en geprofessionaliseerd. Door een samenwerking met Stichting Hart hebben leerkrachten scholing gekregen in gitaarspelen, dirigeren etc. Er is nu elke week koor voor klas 1, 2 en 3 en voor klas 4, 5 en 6.

- De Verticale Kunst Dag is gestart in schooljaar 2016-2017. Klassen en leerlingen worden aan elkaar gekoppeld en gaan samen verticaal aan het werk. Inmiddels zijn dit standaard vier dagen in het jaar met elke keer weer een nieuwe invulling. Alle betrokkenen ervaren dit als een goede manier om de verticale verbanden in de school stevig te houden.
- Het Kerstspel en Paradijsspel zijn opnieuw doorleefd waardoor er veranderingen zijn doorgevoerd in aankleding en invulling, met als gevolg dat bijvoorbeeld al twee keer het Kerstspel buiten is opgevoerd en het Paradijsspel nu niet meer door leerkrachten maar door de derde klas wordt opgevoerd.
- In de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 heeft het team zich tijdens de studiedagen gebogen over de leeftijdsfasen van kinderen gerelateerd aan de dagelijkse praktijk in de klas en aan het hernieuwen van het getuigschrift. Dit laatste wordt in schooljaar 2019-2020 voortgezet.

6.1.2 Zorg en klimaat

- Het team heeft zich verdiept en geschoold in kindbesprekingen (met hulp van Christof Wiechert).
- Elk jaar nemen wij de veiligheidsenquête van WMK-PO af bij leerlingen van klas 4, 5 en 6. De resultaten zijn al een aantal jaren (ruim) voldoende. Enkele (individuele) speerpunten worden opgepakt door de intern begeleider en betreffende leerkrachten.

6.1.3 Personeel

- Door wisselingen in de teamsamenstelling in de afgelopen jaren (vertrek van oude en aanstelling van nieuwe collega's) zijn de verhoudingen binnen het team veranderd. In het team is meer ruimte, rust en vertrouwen gekomen. Voor schooljaar 2019-2020 zijn er nog eens vier nieuwe collega's bijgekomen en drie weggegaan. Dit zorgt voor frisse energie, andere perspectieven op onderwijs en een nieuwe invulling van het programma. Dit vraagt om goed overleg voor afstemming omtrent deze zaken.

6.1.4 Organisatie

- Binnen de schoolleiding is er een splitsing gemaakt over de dagelijkse leiding. De adjunct-directeur is het vaste gezicht voor Vrije School Kleverpark, de directeur voor VSK. Daarnaast hebben zij hun taken vanuit verschillende portefeuilles verdeeld. Vanaf schooljaar 2019-2020 zal er geëxperimenteerd worden met een nieuw te implementeren organisatiemodel, waardoor er een meer integraal leiderschap op de locaties komt. Dit in opdracht van Ithaka en naar aanleiding van het organisatieadvies van de BVS. De scholen zijn inmiddels gesplitst op financieel gebied en op het gebied van het leerlingvolgsysteem. Zo voelen ze ook als twee zelfstandige scholen. De administraties werken wel overkoepelend. Voor de gemeente en het Rijk is het nog één school. Per schooljaar 2019-2020 is er ook een adjunct-directeur aangesteld op Vrije School De Lindeboom, de overlooplocatie van Kleverpark. Inmiddels is er een nieuw Brinnummer aangevraagd voor de locatie Vrije School Kleverpark met De Lindeboom, deze aanvraag ligt ter overweging bij het ministerie.

- Omdat de scholen in Haarlem-Noord erg dicht bij elkaar gelegen zijn is er veel gelegenheid om samen te bouwen aan projecten en om kennis, ervaringen en leerkrachten te delen tussen de verschillende locaties.
- De vergaderingen zijn aangepast met een andere structuur er zijn twee werk(groep)momenten gecreëerd, waardoor er een actievere betrokkenheid is. Ook is er een nieuw format gekomen voor de jaargesprekken. Daarnaast is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in intervisie-sessies (dit valt onder scholing van de Begeleidingsdienst van vrijescholen).
- Er is een overleg gestart (dummyclub), waarin ieder vrijblijvend aan kan deelnemen. Doel hiervan is om met elkaar ideeën uit te werken en te brainstormen. Uit deze overleggen worden de items weer voorgelegd in de pedagogische vergaderingen.
- De ouderparticipatie is vergroot door het werken met werkgroepen; ouders hebben inspraak via de MR en het koffieochtend overleg met de directie dat drie keer per jaar plaatsvindt.
- De samenwerking met de MR is geprofessionaliseerd, waardoor nu procesmatiger wordt gewerkt.

6.1.5 Ondersteunend/Overige

- Ouders hebben de bibliotheek bijgewerkt en vernieuwd.
- Het schoolplein is onderhanden genomen en vernieuwd en aangepast.
- Voor alle klassen zijn er gescheiden pauzes gekomen.
- Alle klassen zijn opnieuw gesluierd en opgeknapt

6.1.6 Wat is niet gelukt?

- Het is nog niet gelukt om een leerlijn digitale geletterdheid te ontwikkelen en implementeren.
- Het is nog niet gelukt de kwaliteitscultuur te verbeteren, om processen beter vast te leggen. "Waarom doen we de dingen die we doen, en waar staat dat". Met de nieuwe organisatiestructuur zijn we in schooljaar 2019-2020 begonnen deze kwaliteitscultuur te verbeteren.

6.2 Sterkte/zwakte-analyse van Vrije School Kennemerland

In het voorjaar van 2019 is er een SWOT-analyse (SWOT = Strengths - Weaknesses – Opportunities – Threats) gemaakt door het team en op een speciale ouderavond, door ouders. Er is ook een gesprek geweest met de leerlingen van de vorige zesde klas over wat de kwaliteiten en de mindere kwaliteiten zijn van de school. Opvallend was dat er veel overlap was in de analyses. Deze SWOT- analyse is een samenvoeging van de drie aparte SWOTS en dient als onderlegger voor het schoolplan 2019-2023. Hieronder staan de belangrijkste punten in tekst weergegeven, in bijlage 1 is het schematisch overzicht te vinden.

6.2.1 Sterk

Binnen de gehele gemeenschap heerst een gevoel van saamhorigheid. Dit wordt genoemd binnen het bestuur waar opbrengsten worden gedeeld en gezamenlijke toekomstplannen worden gemaakt; dit komt ter sprake binnen het lerarenteam, waar men een sterke collegiale gemeenschap voelt en een

positieve sfeer onder de kinderen. De ouders voelen deze saamhorigheid ook, en waarderen de bevologenheid van de leerkrachten zeer. Zij zien een positieve werksfeer.

Wat ook als sterk wordt ervaren is de sterk ontwikkelde onderwijskundige visie. Alle genoemde partijen ervaren dat de kinderen echt worden gezien.

De manier waarop de visie wordt uitgedragen in studie en bijv. jaarfeesten wordt zeer gewaardeerd.

6.2.2 Zwak

Wat in de verschillende lagen als zwak wordt ervaren is een gemis aan concretisering. De vrijeschooldoelen zijn vaak impliciet en hieruit volgt dat er moeilijker gestructureerde individuele plannen per kind gemaakt kunnen worden, dat processen traag gaan en dat er geen structuur bestaat voor bv. oudergesprekken.

Het strategisch personeelsbeleid is op bestuursniveau nog in ontwikkeling, met alle landelijke problematiek daaraan verbonden, en dat is op school te merken aan een krappe formatie en overuren, en voor ouders te zien in weinig vervanging en ad hoc oplossingen bij afwezigheid van leerkrachten.

Op schoolniveau vinden zowel leerkrachten als ouders dat de communicatie onderling sterk verbeterd zou moeten worden, er is weinig transparantie.

6.2.3 Kansen

Zowel bestuur als leerkrachten en ouders zien het als een grote kans om de betrokkenheid van ouders te versterken en hun talenten in te zetten, wellicht zelfs bij het onderwijs (noemen de leerkrachten). Hierbij is wel als sterke voorwaarde genoemd dat de afspraken helder moeten worden vastgelegd.

Ook uitwisseling wordt als een mooie kans gezien; tussen de scholen onderling, zowel op directieniveau als op leerkrachtniveau, maar ook tussen meer en minder ervaren leerkrachten binnen de school.

Op alle niveaus spreekt men over het inslaan van nieuwe wegen zoals anders evalueren (waarbij ouders hopen op meer terugkoppeling gaandeweg het schooljaar), buitenonderwijs (wellicht gekoppeld aan duurzaamheid) beter onderbouwen en borgen, digitale ontwikkeling en betere vormen van differentiatie.

Op bestuurs- en schoolniveau is de inzet van de werkdrukelden een mooie kans om projecten op te kunnen pakken.

6.2.4 Bedreigingen

Op alle drie de niveaus is men ongerust of de financiële middelen in de toekomst toereikend zullen zijn. De ouderbijdrage is vrij hoog en wordt niet meer door iedereen vanzelfsprekend betaald.

Ook wordt het lerarentekort ook door iedereen als een bedreiging gezien, zeker in combinatie met de verhoogde administratieve druk op leraren.

Een andere bedreiging waar iedereen het over eens is, gaat over de verschillen in visie. Zowel ouders als leerkrachten en bestuur zien hier grote verschillen in. Het risico is dat er kampen ontstaan waartussen geen dialoog meer mogelijk is. Ook andersdenkenden kunnen zich minder welkom voelen, waardoor de vrijeschool minder divers wordt dan gewenst.

Op bestuursniveau ziet men het als bedreigend dat er door regionale spreiding veel verschillen zijn tussen de scholen. Dit maakt het soms lastig om gemeenschappelijk beleid te vormen. Ouders zien de soms gebrekkige communicatie tussen school en ouders als een bedreiging voor een goede samenwerking rondom de kinderen.

7.Planning 2019-2023

7.1 Algemene doelen vanuit Ithaka

De doelen van ons onderwijs, meegekregen vanuit Ithaka:

- Het geven of doen geven van vrijeschoolonderwijs geïnspireerd door de antroposofie en in lijn met de Code goed onderwijsbestuur Stichting Vrijescholen Ithaka.
- Het in stand houden en bevorderen van vrijeschoolonderwijs en Noord-Holland en Zuid-Holland
- Het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van vrijeschoolpedagogiek en –didactiek.
- Al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De richting waaraan gewerkt wordt zoals genoemd in het Strategisch Beleidsplan 2019 – 2023:

- Kaders scheppen waarbinnen scholen op hun eigen wijze vorm kunnen geven aan vrijeschoolonderwijs.
- Richting geven aan wat wij samen willen nastreven en willen ontwikkelen in de komende vier jaren.

7.1.2 Algemene doelen en richting van VSK met 4 jarenplanning

- Leerlingen op te voeden tot zelfstandige, vrijdenkende, sociaal voelende en creatief handelende mensen in een steeds veranderende samenleving. Door ons leerplan/ontwikkelingsplan ondersteunen wij de weg tot zelfverwerkelijking
- De VSK is een vrijeschool die de traditionele vrijeschool aspecten vanuit een heldere analyse vorm wil geven (dus het ‘waarom’ duidelijk heeft) en die ook moderne inzichten, (zoals mediabewustzijn), een plaats geeft in haar onderwijs. Er is voortdurende aandacht voor het verbeteren van het onderwijs in de zogenaamde ‘cognitieve vakken’, rekenen en taal. En daarnaast ook de persoonsvorming en sociale vorming, gebieden die niet direct tot meetbare resultaten leiden, veel aandacht en onderzoek geeft.

Voor de komende 4 jaar zetten we in op de volgende ambities:

Onderwijsinhoud	<ul style="list-style-type: none">• Buitenonderwijs versterken• Muziekonderwijs borgen• Digitale geletterdheid ontwikkelen o.a. Mediawijsheid, computervaardigheden, programmeren.• Meerbegaafde leerlingen begeleiden• Onderwijsresultaten: handelingsgericht blijven werken; basisvaardigheden rekenen en taal op orde houden.• Bewegend onderwijs bevorderen• Leesonderwijs versterken• Vreemde-taalonderwijs borgen
-----------------	--

Onderwijsorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Een deels zelfsturende organisatiestructuur waarin de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk liggen (Gespreid Leiderschap) en besluitvorming plaatsvindt tijdens werkoverleggen via adviesmethode en consentmethode. • Aandacht blijven besteden op het professioneel aanspreken van gedrag van elkaar als dat nodig is • Vitaliteit waarborgen/werkdrukverlichting
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren van communicatie/informatievoorziening rondom leerling. • Opbrengsten zichtbaar maken • Oudergesprekken concreter maken • Overwegen om Ouderacademie weer te starten
Bovenschools	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling tienercollege • Ontwikkeling nieuw gebouw Lindeboom • Ontwikkeling organisatiestructuur vrijescholen Haarlem
Overige thema's	<ul style="list-style-type: none"> • Bewustzijn duurzaamheid versterken • Diversiteit versterken • Gebouw renoveren • Cursus Kinder EHBO faciliteren • Betrekken ouders

Vanuit de SWOT-analyses van team en ouders is het dus mogelijk om tientallen ambities te noemen. We kiezen voor kwaliteit boven kwantiteit en richten de focus daarom slechts op enkele ambities uit de lijst. Dit wil niet zeggen dat we de andere ambities niet belangrijk vinden, maar deze komen op een andere wijze aan de orde; al is het alleen maar omdat de vraag groot is, zoals de 'zorg voor de wereld' (duurzaamheid versterken). De school is al bezig met een oriëntatie op de verduurzaming van het gebouw. Dit proces gaat door, maar wordt niet expliciet genoemd in de doelen. Ook de verbinding met de ouders, onze belangrijkste stakeholders, blijft voortdurend onder onze aandacht.

7.2 Vierjaren planning Schoolplanperiode 2019-2023

	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Algemene vragenlijsten Wmkpo	Leerlingen.	Leerlingen Leerkrachten Ouders	Leerlingen	Leerlingen Leerkrachten Ouders
Onderwijsinhoud	<ul style="list-style-type: none"> • ICT en mediabeleid maken • Muziek in de school borgen • Onderwijsambities uit §3.3 monitoren en aanwakkeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Borgen beleid digitale geletterdheid • Buitenonderwijs versterken • Meerbegaafde leerlingen begeleiden • Onderwijsresultaten: handelingsgericht blijven werken; basisvaardigheden rekenen en taal op orde houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vreemde-taalonderwijs borgen 	
Onderwijs-organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Sturen naar een zelfsturende organisatiestructuur. 		<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht blijven besteden aan het elkaar professioneel kunnen aanspreken 	
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Berichtgeving over kinderen verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> • Overwegen om Ouderacademie weer te starten 		
Bovenschools	<ul style="list-style-type: none"> • Tienercollege haalbaarheidsstudie 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling nieuw gebouw Lindeboom • Ontwikkeling organisatiestructuur vrijescholen Haarlem 		
Overige thema's	<ul style="list-style-type: none"> • Start renovatie VSK • Onderzoek diversiteit versterken 	<ul style="list-style-type: none"> • Cursus Kinder-EHBO faciliteren 		

De uitwerking van deze thema's vindt plaats in de jaarplanning (jaarplan 2019-2020; 2020-2021; 2021-2022; 2022-2023).

8. Slotwoord

Een plan als dit kan ons helpen ons steeds weer te bezinnen op onze doelstellingen. Het doet tevens een appel op ons om onze idealen te toetsen aan de praktijk van elke dag. Steeds weer is het ook de kunst om onze idealen, normen en waarden te verbinden aan de verwachtingen en ontwikkelingen van andere betrokkenen zoals bijvoorbeeld ouders en de onderwijsinspectie. Uiteindelijk gaat het om de ontwikkeling van kinderen in de meest brede zin van het woord, zoals uitgedrukt in de volgende spreuk van Rudolf Steiner:

“De vraag is niet wat de mens moet kunnen weten, teneinde zich in de bestaande orde in te kunnen voegen, maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken.”

9.Vaststelling schoolplan

Het schoolbeleidsplan is vastgesteld in de vergadering van het schoolteam

d.d.

..... Directeur

Het schoolbeleidsplan heeft de instemming verkregen van de MR in de vergadering van de MR

d.d.

..... Voorzitter van de MR.

Het schoolbeleidsplan is vastgesteld door het bevoegd gezag

d.d.

..... Bevoegd gezag

Bijlage 1

<p>Sterkte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking binnen college • Bevlogen, betrokken leerkrachten zijn goud waard • Gevoel van saamhorigheid • Diversiteit aan ervaring leerkrachten; ervaring vs up-to-date opgeleid • Kind wordt gezien • Steeds meer open voor invloeden van buitenaf • Duidelijk en doorleefd concept met bijbehorende vieringen/rituelen en overtuigingen • Pedagogische positieve benadering en kijk op de kinderen (écht en door alle leerkrachten) • Positieve goede werksfeer • Persoonlijke aanpak • Goede naam! Staat goed bekend. • Gemotiveerd, flexibel team • Aanvullende kwaliteiten in het team • Autonom team • Grote ouderbetrokkenheid • Veilig klimaat bij kinderen en ouders • Buitenonderwijs • Leerlingaantal en prognoses • Financiële gezonde school 	<p>Zwakte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communicatie; soms mist de dialoog • Website • Te weinig vervanging bij langdurig zieke leerkrachten waardoor leerkrachten te veel gaan werken • Ad hoc zaken moeten oplossen, bijv bij zieke collega • Meekijken/volgen kwaliteit leerkrachten • Bespreking van leraren met ouders over kind weinig concreet en niet gestructureerd • Soms ongevraagd advies over thuissituatie/vervaagde grens klas-thuissituatie • Meer individuele leersystemen/leerplannen ipv klassikaal • Weinig/geen aanbod voor kinderen die onder of bovengemiddeld presteren/leren • Pedagogisch: groepsdynamiek/balans begrenzen vanuit verbinding • Communicatie over klassenzaken en schoolzaken • Verhouding cognitief/sociaal/creatief/muzikaal etc (soms) uit balans • Soms wat stug in handhaven regels • Accent op frontaal klassikaal • Gebouw is oud
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kruisbestuiving oud en nieuw: verfrissende blik van nieuwe, ervaring van oude leerkrachten • Er kan meer gebruik gemaakt worden van talenten van ouders • Gemeenschapszin, -we doen het samen-, wij-gevoel • Thema duurzaamheid; als schoolgebouw en als lesstof • Beweging tegen prestatiegericht, meer ruimte om het 'anders' te gaan doen (toetsbeleid?) • Andere wegen bewandelen om leerkrachten aan te trekken • Ouderbetrokkenheid; • Meer ouderavonden; thema, en startavond begin schooljaar • Ouders informeren over achtergronden vrijeschool en visie • Op nieuwe manieren ouders betrekken bij antroposofie • Beter eigenaarschap van taken • Gedachtegoed R. Steiner onderwijskundig vertalen naar de 21^e eeuw. • Verbeterslagen als teamsucces vieren. • Werkdruk verlagende middelen 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Financiële middelen; toereikendheid in toekomst? Dit ivm hoge ouderbijdrage • Bedreiging gemeenschap; andersdenkenden voelen zich niet gehoord • Aansluiting regulier VO • Leerkrachtentekort • Steeds meer tweeverdieners, ouders hebben minder tijd • Witte school; diversiteit • Imagoverandering vrije school; school voor de gegoede gezinnen ('eliteschool') • Sfeer van de wijk "tegen" de school (poep op de stoep) • Communicatie met ouders; op school- en op klassenniveau • Orthodoxie m.b.t. gedachtegoed R. Steiner (cultuur vs. Visie)

